

Geliş Tarihi: 24 Ekim 2024
Kabul Tarihi: 13 Mayıs 2025

Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi
Journal of Modern Turkish History Studies
XXV/50 (2025 Bahar/Spring), ss. 261-291.

DOI: 10.18244/ctad.1573043

Araştırma Makalesi / Research Article

HALKEVLERİNİN ÇIKARDIĞI ÜLKÜ, ULUDAĞ, DOĞUŞ VE KARACADAĞ DERGİLERİNDEKİ EĞİTİM YAZILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (1932-1941) *

Arzu BOY**

Özgür AKTAŞ***

Öz

Bu çalışmanın amacı halkevlerinin çıkardığı Ülkü, Uludağ, Doğuş ve Karacadağ dergilerinde yer alan eğitimle ilgili yazıları değerlendirmektir. Çalışma doküman analizi yöntemine dayanmaktadır. Doküman analizi yöntemiyle elde edilen bulgular içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre Anadolu'nun birçok ilinde 1932'den itibaren halkevleri açılmıştır. Halkevleri, yayın organları vesilesiyle halkın her alanda gelişimine katkı sağlamıştır. Bu çalışmada Ankara, Bursa, Kars ve Diyarbakır Halkevi dergilerinde eğitim üzerine kaleme alınmış olan yazılar değerlendirilmiştir. Halkevlerinin bulunduğu iller tespit edilirken bulundukları bölgelerin farklı olmasına dikkat edilmiştir. Ülkü dergisi İç Anadolu Bölgesi'nde Uludağ dergisi Marmara Bölgesi'nde, Doğuş dergisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde, Karacadağ dergisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yayımlanmasına rağmen dergilerin hepsinde eğitime önemli derecede yer ayrıldığı belirlenmiştir. Ülkü, Uludağ, Doğuş ve Karacadağ dergilerindeki eğitimle ilgili yazıların şu üç ana başlıkta toplanmasına karar verilmiştir: Çocuk eğitimi-öğretmenler, köylerde eğitim-ilkokullar ve beden eğitimi. Çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde eğitimle ilgili yazıların Türk eğitim tarihine önemli katkılar sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dergi, Doğuş, Eğitim, Halkevleri, Karacadağ, Uludağ, Ülkü.

* Bu makalede Etik Kurul Onayı gerektiren bir çalışma bulunmamaktadır.

There is no study that would require the approval of the Ethical Committee in this article.

** Doç. Dr., Kafkas Üni., Eğitim Fak., Sosyal Bil. ve Türkçe Eğitimi Böl., Tarih Eğitimi ABD, (e-posta: arzunar@hotmail.com), (ORCID: 0000-0001-7611-7975).

*** Prof. Dr., Kafkas Üni., Eğitim Fak., Sosyal Bil. ve Türkçe Eğitimi Böl., Tarih Eğitimi ABD, (e-posta: ozgurkafkas@gmail.com), (ORCID: 0000-0003-4218-9545).

**EDUCATION ARTICLES IN THE JOURNALS
PUBLISHED BY COMMUNITY CENTERS (1932-1941):
ÜLKÜ, ULUDAĞ, DOĞUŞ AND KARACADAĞ SAMPLES**

Abstract

The aim of this study is to evaluate the articles on education in Ülkü, Uludağ, Doğuş and Karacadağ magazines published by community centers. The study is based on the document analysis method. The findings obtained with the document analysis method were evaluated with content analysis. According to the findings of the study, community centers were opened in many provinces of Anatolia since 1932. Community centers contributed to the development of the people in every field through their publications. In this study, the articles on education written in Ankara, Bursa, Kars and Diyarbakır Community Center magazines were evaluated. While determining the provinces where community centers are located, attention was paid to the fact that the regions they are located are different. Although Ülkü magazine is published in the Central Anatolia Region, Uludağ magazine in the Marmara Region, Doğuş magazine in the Eastern Anatolia Region and Karacadağ magazine in the Southeastern Anatolia Region, it was determined that all of the magazines devoted significant space to education. It was decided to collect the articles on education in Ülkü, Uludağ Doğuş and Karacadağ magazines under the following three main headings: Child education-teachers, education in villages-primary schools and physical education. When the results of the study were evaluated, it was determined that the articles on education made significant contributions to the history of Turkish education.

Keywords: *Community Centres, Doğuş, Education, Journal, Karacadağ, Uludağ, Ülkü.*

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasına müteakip ülkede, her alanda gelişim ve ilerleme sağlamak amacıyla çeşitli kurumlar açılmıştır. Bu kurumların en etkili olanları arasında halkevleri de yer almaktadır. 1932'de açılan halkevlerine ait talimatnamenin I. Maddesinde halkevi, "kalplerinde ve dimağlarında memleket sevgisini mukaddes ve ileri yürüten yüksek bir heyecan halinde duyanlar için toplanma ve çalışma yeri olarak tanımlanmıştır".¹ Halkevleri ilk olarak 19 Şubat 1932'de Afyon, Ankara, Aydın, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya, Malatya ve Samsun'da açılmıştır. Şubat ayında açılışa yetişmeyip 24 Haziran 1932'de açılan halkevleri ise Antalya, Bilecik, Edirne, Gaziantep, Giresun, Silifke, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Ordu, Rize, Sinop, Şebinkarahisar, Tekirdağ, Trabzon, Van, Yozgat ve Zonguldak'taki halkevleridir.² Çoğunlukla öğretmenlerin görev aldığı halkevlerinde şu çalışma şubeleri bulunmaktaydı: 1. Dil, edebiyat, tarih, 2. Güzel sanatlar, 3. Temsil, 4. Spor, 5. İçtimai yardım, 6. Halk dersane ve kursları, 7. Kütüphane ve yayın, 8. Köycülük, 9. Müze ve sergi.

Dil ve edebiyat şubesinin amacı devrimin ve cumhuriyetin ilkelerinin kökleşmesine, yayılmasına ve benimsenmesine yardımcı olmaktır. Bu şubeler aracılığı ile Türk dilinin gelişmesine, yerel lehçelerin araştırılmasına imkân sağlanmış, yapılan araştırma ve incelemeler basın yayın yoluyla halka duyurulmaya çalışılmıştır.³ Güzel sanatlar şubesi, müzik resim heykel ve mimarlık gibi alanlarda sanatçı yetiştirmeyi amaçlamıştır.⁴ Temsil şubesi ise tiyatro yoluyla halkın eğitilmesini gaye edinmiştir. Spor şubesinin başlıca amacı tüm spor dalları hakkında halkı bilgilendirmektir.⁵ İçtimai yardım şubesi ise halkevlerinin bulunduğu yerlerde yardıma muhtaç kimsesiz kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve hastalara yardım eden şubedir.⁶ Halk dersane

1 Şerafettin Zeyrek, *Türkiye'de Halkevleri ve Halkodaları*, (Ankara: Anı Yayıncılık, 2006), 18.

2 Nurcan Toksoy, *Halkevleri, Bir Kültürel Kalkınma Modeli Olarak*, (Ankara: Orion Yayınları, 2007), 42.

3 Arzu Öztürkmen, *Türkiye'de Forklor (Forklor) ve Milliyetçilik*, (İstanbul: İletişim Yayıncılık, 1998), 77.

4 *Halkevleri Çalışma Talimatnamesi*, (Ankara: Zerbamat, 1940), 9.

5 Anıl Çeçen, *Atatürk'ün Kültür Kurumu Halkevleri*, (İstanbul: Cumhuriyet Yayınları, 2000), 85.

6 Zeyrek, *Türkiye'de Halkevleri ve Halkodaları*, 68.

ve kursları şubesi ise halkın eğitim ve kültür düzeyini yükseltecek eğitim organizasyonlarını düzenlemeye çalışmaktaydı. Kütüphanecilik şubesinin amacı köyleri uygarlık ve estetik açıdan geliştirmektir.⁷ Tarih ve müzecilik şubesinin amacı köklü bir tarihe sahip olan Anadolu'nun tarihi mirasını ortaya çıkarmaktır.⁸ Halkevlerinin bu şubelerinde yapılan her türlü faaliyet basın yayın yoluyla duyurulmaya çalışılmıştır.

1932'de 24 halkevi ve bu halkevlerine kayıtlı 34.000 üye varken, 1938 yılında bu rakam 209 halkevi ve 100.000'den fazla üyeye ulaşmıştır. 1938 yılında konferans, sergi, tiyatro, kütüphane faaliyetleri için yedi milyona yakın yurttaş halkevlerine gelmiştir.⁹ 1932'den 1952'ye kadar 478 halkevi ve 4322 halkodası açılmıştır.¹⁰ Anadolu'nun çeşitli yerlerinde açılan halkevleri birçok dergi ve gazete yayınlamıştır. Anadolu'daki halkevlerinden Ankara Halkevi-Ülkü dergisini, Bursa Halkevi-Uludağ dergisini, Kars Halkevi-Doğuş dergisini, Diyarbakır Halkevi-Karacadağ dergisini yayınlamıştır.

Bu çalışmanın amacı halkevlerinin çıkardığı Ülkü, Uludağ, Doğuş ve Karacadağ dergilerinde yer alan eğitimle ilgili yazıları değerlendirmektir. Bölgelerin farklı seçilmesinin nedeni Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde bulunan halkevlerinin yayınlarında eğitime verilen değeri belirlemektir. Çalışmada dergilerin 1932'den 1941'e kadar yayımlanan sayıları alınmış, özellikle II. Dünya Savaşı öncesinde halkevlerinin yayınladığı dergilerde öğretmenler tarafından kaleme alınan eğitim yazıları incelenmiş, savaşın ayak seslerinin işitildiği dönemde Anadolu'daki eğitimin durumu ve eğitimcilerin eğitime bakışı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması istenen olgu ve olaylarla ilgili yazılı veya görsel materyallerin analizini içermektedir. Doküman analizi tarihçilerin ve edebiyatçıların en sık kullandıkları yöntemdir. Hangi dokümanların önemli olduğu ve veri kaynağı olarak seçilebileceği araştırma problemi ile yakından ilgilidir.¹¹ Çalışmada doküman analizi yöntemiyle Doğuş, Karacadağ, Uludağ ve Ülkü dergilerinden elde edilen bilgiler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve içeriklere ulaşmaktır. İçerik analizinde birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlemek ve yorumlamaktır.¹²

7 Halkevleri çalışma talimatnamesi, 27.

8 Halkevleri çalışma talimatnamesi, 47.

9 Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi*, (Ankara: Pegem Akademi, 2015), 405.

10 Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi*, 368.

11 Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (Ankara: Seçkin, 2006), 187-188.

12 Yıldırım ve Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 227.

1. Çocuk Eğitimi ve Öğretmen Üzerine Yazılar

XX. Yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti yıkılma sürecine girmiştir. Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'ne karşı yıkıcı davranışları, Osmanlı aydınlarını ülkelerini savunmaya yönelik cemiyetler kurmaya sevk etmiştir. Bunların başında Türk Ocakları Cemiyeti gelmiştir.¹³ Cumhuriyet'in ilk yıllarında bütün Anadolu'da Türk Ocaklarının şubeleri açılmıştır. Türk Ocakları'nın amacı "Türklerin harsı birliğine ve medeni kemaline çalışmaktır".¹⁴ Millî Mücadele Dönemi'nde zor şartlar nedeniyle birçok şubesi kapatılan Türk Ocakları 29 Aralık 1922'de tekrar açılmış, ilk zamanlar siyasi bakımdan tarafsız olan ocakların siyasetle ilgilenmeye başladığı kanaati olduğundan bu kurumların kapatılmasına karar verilmiştir.¹⁵ Türk Ocaklarının kapatılmasından sonra açılan halkevleri Türk Ocaklarının rolünü devam ettirmiş, hatta birikim ve deneyimlerinden faydalanmıştır.¹⁶ Halkevleri açtığı şubelerle toplumu her yönden geliştirmeye çalışmıştır.

Halkevlerinin yayınladığı Doğu, Karacadağ, Uludağ ve Ülkü dergilerinde çeşitli yazarlar tarafından çocuk ve öğretmen üzerine yazılar yayınlanmıştır. Ele alınan dergilerde eğitime önem verildiği gözlenmiştir. Bursa Halkevi'nin yayımladığı Uludağ dergisinde "*Çocuk Eğitimi ve Öğretmen*" ile ilgili yazı kaleme alanların başında Haydar Tolun gelmektedir. Tolun'un "*İki Büyük Pedagog*" başlıklı yazısında belirtildiğine göre çocuk eğitiminden bahsedildiği zaman ilk akla gelen Agazi Kardeşlerdir.¹⁷ "*Agazi Metodu*", çocuklarda kulak eğitimine vurgu yapmıştır. Bu metoda göre; müzik eğitime, seslerin farkını göstererek başlamak doğru değildir. Bir tablodaki farklı renklerin diğer renklerle ilişkisi neyse gürültü ve seslerin müzik ile ilişkisi de aynıdır. Agazi, çocukların çalışırken şarkı söylemelerinin çocukları çok neşelendirdiğini ve onları yorgunluktan koruduğunu belirtmiştir.¹⁸ Müzik, çocukların sözel konuları hafızada tutmalarına yardımcı olmasının yanı sıra kavramların kolayca belleğe alınmasını destekler.¹⁹ Yapılan araştırmalara göre müzik ile çocukların okuma, anlama, dinleme ve matematik becerileri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Müzik eğitimi alan çocuklar, almayan

13 Çeçen, *Atatürk'ün Kültür Kurumu Halkevleri*, 85.

14 İbrahim Karaer, *Türk Ocakları (1912-1931)*, (Ankara: Türk Yurdu Neşriyatı, 1992), 30.

15 Arzu Boy, "Kars Eğitim Tarihi (Tanzimat'tan 2015'e)" (Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2016), 220.

16 Toksoy, *Halkevleri, Bir Kültürel Kalkınma Modeli Olarak*, 28.

17 Agazi kardeşler iki kız kardeşdir. Madam Montessori ve Agazi'dir. Kendilerine Agazi kardeşler adı verilmiştir. Agazi metodu ilk defa 1894'te Brescia'da tesis edilmiştir. 1903'ten itibaren de Profesör Pierto Pas tarafından da onaylanmıştır. Bu metodun önemli noktaları pratik hayata ait egzersizlerin çeşitliliği ve orijinalliğidir. Haydar Tolun, "İki Büyük Pedagog", *Uludağ*, (Nisan 1939): 21.

18 Tolun, "İki Büyük Pedagog", 21.

19 Fatma Başer, "Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2004): 1.

çocuklara göre okumayı daha kolay öğrenmiş, problem çözme becerileri daha fazla gelişmiştir.²⁰ Tolun'un "İki Büyük Pedagog" yazısında müziğin eğitimin bir parçası olduğu dile getirilmiştir. Müzik eğitimin bir parçası olduğu gibi tarihin çeşitli dönemlerinde müziğin iyileştirici gücünden de yararlanılmıştır. Ayrıca müzik, bireylerin yaratıcı ve sanatsal yönünü de zenginleştirmektedir. Haydar Tolun, Uludağ dergisindeki "Üç Büyük Pedagog" adlı başka bir yazısında, Ellen Key, Grundtvig ve Gadving (Hugo)'den bahsetmektedir.²¹ Ellen Key'e göre herkese ortak eğitimin verildiği "ortak kültürel eğitim okulları" açılmalıdır.²² Böylelikle kırsal kesimin çocukları eğitim alma hakkına kavuşacaklardır. Grundtvig'a göre klasik eğitim, halkı küçük gören kozmopolit bir bürokratlar sınıfı meydana getirmektedir. Bu yüzden herkesin eşit derecede eğitim aldığı halk okulları açılmalıdır. Danimarka'da uygulanan bu eğitim sistemi Danimarka halkının sosyal ve ekonomik hayatına aydınlık ve refah getirdiği için başka toplumlarda da uygulanabilir. Üç pedegogun sonuncusu olan Gadving (Hugo)'ya göre tahsil ve terbiye hayat sahalarının kültürü ile ilerlemelidir. Görüldüğü gibi Hugo, okulu hayatla bütünleştirmektedir.²³ Tolun, "Üç Büyük Pedagog" adlı yazısında bizlere aktardığı bilgilere göre Ellen Key, Gadving ve Grundtvig'ın eğitimin halkla iç içe olması gerektiği anlayışını savunduklarını görmekteyiz. Nitekim eğitim veren kurumlar halkın seviyesine uygun hale getirilmedikçe halka fayda sağlamayacağı bir gerçektir. Eğitim kurumlarının amacı bireyleri bulunduğu yerden alıp ileri taşımak olmalıdır.

Haydar Tolun'un "Estetik Terbiye Hakkında" başlıklı yazısında ise; farklı ülkelerdeki eğitim sisteminden bahsedilmiştir. Örneğin Avusturya'nın Başkenti Viyana'da Otto Glöckel tarafından kurulan yatılı okullarda çocuklar, okul dışı eğitim kapsamında, öğretmenleriyle birlikte müzeleri, atölyeleri, sergileri dolaşmışlardır. Orta mekteplerde ise çocuklar bahçe işleri, çiftçilik, orkestra estetik faaliyetlerle ilgilenmişlerdir. İsviçre'de ise eğitimde görselliğe çok önem verilmiş, sınıflar çiçeklerle süslenmiş ve okul binaları gürültüden uzakta inşa edilmiştir. Böylece tabiatın güzellikleriyle iç içe eğitim alınmaktaydı. İsviçre'de, Almanya ve İsveç'te musikiye çok önem verilirdi. İsviçre'de körlerin eğitiminde de müzikten yararlanılmıştır.²⁴ "Estetik Terbiye Hakkında" adlı yazıdan edinilen bilgilere göre 1883'te kurulan "Sanat ve Mektep Birliği" estetik terbiyeye doğru atılmış ilk adımdı. Sınıflarda estetiği sağlamak için şehir belediyeleri tarafından senelik para ödenmekteydi. 1914'te "Terbiyede Yeni İdealler" adlı bir birlik kurulmuştur. Bu birlikte müzik, el işleri, resim, öğrencinin boş zamanları meselesi, okul

20 Bayram Deleş ve Nazan Kaytez, "Çocuk Gelişiminde Müziğin Yeri ve Önemi", *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)* 7, 10 (2020): 133.

21 Haydar Tolun, "Üç Büyük Pedagog", *Uludağ*, 39-40 (1941): 18.

22 Mustafa Safran, *Dünya Eğitimine Yön Verenler*, (Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2019), 481.

23 Tolun, "Üç Büyük Pedagog", 18.

24 Haydar Tolun, "Estetik Terbiye Hakkında", *Uludağ*, 36 (Haziran 1941): 9.

dışı öğrenme ve tiyatro etkinliklerine yer verilmiştir. Aynı yıl Rachel ve Margaret tarafından çocuk kampları kurulmuştur. Bu kamplarda alınan ilham ile meydana getirilen eserlerde çocuğun yaratıcı gücü ortaya çıkarılmış, yetenekleri kaydedilmiştir. Ayrıca yazıda belirtildiğine göre öğrencilere yönelik diğer bir birlik de “*La Guilde de Saint Christophe*” dir. Bu birlik, öğrencileri fotoğrafçılık, matbaacılık, dekoratif sanatlar, arıcılık alanında yetiştirmek maksadıyla kurulmuştur.²⁵ Ayrıca eğitimi geliştirmek amacıyla Hamburg, Berlin ve Münih’de aynı isimle anılan “Muallimlerde Estetik Terbiyeyi Yayma Birliği” kurulmuştur. Bu birliğin amacı çocuğa estetik terbiyeyi verecek öğretmenlerin zevklerini geliştirmektir. Uludağ dergisinin başka bir sayısında yer alan “*Estetik Terbiye Hakkında*” başlıklı yazıda 1907’de M. Carpil’in estetik eğitim metodunu kurduğu belirtilmiştir. Bu metodun amacı çiçek ve müzik ile çocuğu sokağın tehlikeli tesirlerinden uzaklaştırmak, ona tabiat ve toprağı işleme sevgisi telkin etmektir.²⁶ Çünkü müziğin, çocuğu sakinleştirerek soğukkanlı davranmasının yolunu açtığı belirlenmiştir.²⁷ Ayrıca Tolun’un, “*Estetik Terbiye Hakkında*” başlıklı yazılarında görselliğin diğer becerilerden önde olduğu vurgulanmış, renk, çizgi, biçim, şekil, oran, uyum ve simetri gibi özellikler sayesinde çocukların anlatılardan ve öğretilenden zevk aldığı aktarılmıştır.²⁸ Öte yandan görsellik, çocukların kavramları ve olayları öğrenmesinde kolaylık tanıdığı için ders kitaplarında resim kullanımına ağırlık verildiği bilinen bir gerçektir.

Uludağ dergisindeki eğitim ile ilgili yazılardan biri de Ali Boysan’ın²⁹ “*Çocuklarımızı Nasıl Yetiştirelim?*” yazısıdır. Yazıda anne ve babanın vereceği eğitime değinilmiştir. Yeme, içme, uyku düzeni ve kıyafet çocuk eğitiminin bir parçası olduğu vurgulanmıştır.³⁰ Boysan, okuldan geldikten sonra dinlendirilmesini, çocukları giydirirken dirençsiz çocukların bünyesine göre elbise giydirilmesini önermiştir. Nitekim ebeveynler, çocuklarına kıyafet alırken sağlık açısından uygun olup olmadığına dikkat etmeli, alerjik reaksiyon göstermeyen, bedene uygun kıyafetler tercih edilmelidir.³¹ Boysan’a göre çocuklar, tabiatın verdiği kaynaklardan yararlanılarak yetiştirilmelidir. Ayrıca

25 Haydar Tolun, “Estetik Terbiye Hakkında,” 12.

26 Haydar Tolun, “Estetik Terbiye Hakkında”, *Uludağ*, 34 (Nisan 1941), 16.

27 Vuslat Oğuz, Aysel Köksal Akyol, “Çocuk Eğitiminde Montessori Yaklaşımı,” *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15, 1 (2006): 243.

28 Nurcan Özbal ve İsmail Aydoğan, “Eğitimde Estetiğin Gerekliği ve Oluşumu Üzerine Bir İnceleme,” *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 7, 2 (Temmuz 1917): 250.

29 Uludağ Dergisinde Ali Boysan ve Ali Soydan olarak iki farklı yazarın kaleme aldığı yazılar bulunmaktadır. Kaleme alınan yazıların konu olarak benzerliği makale yazarlarında aynı kişi olabilme ihtimalini düşündürmektedir. Bu durum isimlerdeki bir benzerlikten mi yoksa dergideki bir karışıklıktan mı kaynaklanmaktadır, tam olarak belirlenememiştir.

30 Ali Boysan, “Çocuklarımızı Nasıl Yetiştirelim”, *Uludağ*, 29-30 (Eylül 1940): 23.

31 Duygu Ercan ve Hatice Harmankaya, “5-10 yaş Çocuk Tüketicilerinin Giysi tercihleri ve Giysi Satın Alma Durumlarına Etki Eden Faktörler,” *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi* 8, 4 (2019): 2672.

çocukların kendi ayakları üzerinde durmasının önemini dile getirmiştir.³² Buna ek olarak çocukların okula gitmesi kadar tatil yapmaları ve dinlenmeleri de çocuk eğitiminde önemlidir. Çocuk eğitiminin bir parçası da uykudur. Çünkü uyku, çocuklar için çok önemli bir ihtiyaçtır.³³ Uyku süresinin yetersiz oluşu çocuklarda yaralanmalara, agresifliklere, hiperaktivitenin artmasına ve uyum problemlerinin yaşanmasına sebep olmaktadır.³⁴ Çocuğu strese sokabilen geç saatteki sinema, tiyatro ve gece toplantılarından uzak durulmalıdır.³⁵ Ayrıca beslenme konusunda seçici olmak önemlidir. Sağlıklı gıda insanı daha şen, daha çevik, daha sevimli ve mesut yapmaktadır. Yemek düzeni için ana öğünlerin belirlenmesi ve ara öğünlerin sınırlandırılması önemli bir etkidir.³⁶ Yeme alışkanlıkları insanın karakterinde de etkili bir yere sahiptir. Kötü gıdalar çocuklarda zekânın azalmasına sebep olabilir. Buradan hareketle yeme listelerinin yaşa, mizaca ve zamana göre kişiselleştirilmesine çalışılmalıdır. Özellikle şeker, okul çağındaki çocuklara verilmemeli, başka yiyeceklerle karıştırılarak verilmelidir.³⁷ Anne ve babaların çocuklara vereceği sağlıklı beslenme eğitimleriyle, sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazandırılacak, bu alışkanlıklar sayesinde çocukluk döneminde karşılaşılan beslenmeyle ilişkin birçok hastalık engellenebilecektir.³⁸ Çocuk eğitiminde karakter tahlili yapılarak ona göre davranılması gerektiğini belirten Ali Boysan, ruhen ve beden narin olan çocuklardan yapabileceklerinden fazlasının istenmemesi gerektiğini belirtmiştir.³⁹ Nitekim çocuklardan yapabileceklerinden fazlasını beklemek onları strese sokabilir. Çocukların strese girmesi de istenilmeyen durumları ortaya çıkarır. Ayrıca çocukların gelişiminin her yönden desteklenebilmesi için, onların tüm özelliklerinin objektif olarak değerlendirilmesi gerekir ki bu da onun tamamıyla tanınabildiği koşullarda gerçekleşmektedir.⁴⁰ Ali Boysan, Uludağ dergisinin başka bir sayısında yer alan “Çocuklarımızı Nasıl Yetiştirelim?” yazısında çocuk eğitiminde ailenin okulla olan irtibatının yanı sıra beden terbiyesi, tatil ve dinlenme gibi birçok etkenin de önemli olduğunu dile getirmiştir. Yazıda eğitimin ailede başlayıp okulda devam ettiği ifade edilmiş ve ailenin okulda verilen görevleri eleştirmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Aile, okul ve öğrenci ilişkisinin öğrenci başarısında etkili olduğu dile getirilirken, ailenin çocuğun yanında

32 Boysan, “Çocuklarımızı Nasıl Yetiştirelim,” 23.

33 Ali Soydan, “Çocukları Nasıl Yetiştirelim”, *Uludağ*, 28 (Temmuz 1940): 10.

34 Onur İşsever, Nurdan Akçay Didişen, Hatice Bal Yılmaz, “Çocuk Bakımında Önemli Bir Konu: Güvenli Uyku ve Uyku Eğitimi”, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 6, 2 (2021): 157.

35 Soydan, “Çocukları Nasıl Yetiştirelim,” 10.

36 Esmâ Kurt ve Emel Örün, “Yeme Bozukluğu Olan Çocuğa Yaklaşım”, *The Journal Of Current Pediatrics*, 14 (2016): 129.

37 Ali Boysan, “Çocuk Terbiyesi”, *Uludağ*, 26 (Mart 1940): 17.

38 Rana Nagihan Akder ve Recî Meseri, Funda Pınar Çakıroğlu, “Okul Çağı Çocukluk Döneminde Beslenme Eğitimi,” *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2 (2018): 1.

39 Boysan, “Çocuk Terbiyesi,” 17.

40 MEB, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, (Ankara: 2011), 3.

öğretmenin aleyhinde konuşması, öğretmenin çocuk üzerindeki etkisini yok ettiği ifade edilmiştir.⁴¹ Öğretmenin aleyhinde konuşulması, çocuğun okula ve öğretmene alışmasını engellemektedir. Öğretmen eğitim konusunda gerekli vasıflara sahip değilse aile müdahale edebilir, aksi takdirde ailenin müdahalesi, çocuğun eğitim hayatını olumsuz etkilemektedir. Burada Boysan, çok doğru tespitlerde bulunarak çocuğun başarısında ailenin rolünün önemli olduğunu ifade etmiştir. Yazılarda görüldüğü üzere Ali Boysan, kaleme aldığı yazılarda genellikle çocuk eğitiminde yeme-içme, uyku düzeni ve okul başarısı ile ilgili konularda yoğunlaşmıştır.

Diyarbakır Halkevi'nin yayımladığı Karacadağ dergisinde Ömer Öner, “Okul ve Ev” başlıklı yazısında, okul ve ev arasındaki iş birliği üzerinde durmuştur. Bir çocuğun başarılı olması okul ve evin iş birliği içerisinde olmasına bağlıdır, şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Akabinde fikirlerini şu şekilde açıklamıştır: “Başarı konusunda bir eksiklik varsa o eksiklik binasızlık, vasıtasızlık veya bizzat ebeveynin ilgisizliğinden kaynaklanmaktadır. Öğretmen ne kadar iyi olursa olsun bu konularda eksiklik varsa başarı tam olarak sağlanamaz. Bir öğretmen kendini yetiştirir, çalışır, eğitim ve öğretimde kullanacağı vasıtaları hazırlar ve dersini anlatırsa başarı sağlanacaktır. Çocuk günün beş saati okulda diğer saatler evdedir. Okulda verilen herhangi bir ders evde ebeveynin rehberliğinde yapıldığı gibi ebeveyn kayıtsızda kalabilir. Başarı için okul ve ev iş birliği olmazsa olmazlardandır.”⁴² Öner'in dediği gibi okul ve ev arasındaki irtibat çocuğun eğitiminde önemi bir yere sahiptir. Bir çocuğun ebeveynleri okulla ilgisiz ve çocuğun okuldaki eğitim hayatını takip etmiyorsa, çocuğun başarılı olma ihtimali yoktur. Karacadağ dergisindeki Ömer Öner'in “Okul ve Himaye Heyetleri” adlı yazısında belirtildiği üzere fakir öğrenciler için yardım kuruluşları oluşturulmuştur. Yazıya göre kuruluşlarda belirli tarihlerde toplantılar yapılmış, yoksul çocuklara nasıl yardım edileceği konuşulmuştur. İdari heyet tarafından belirli bir bütçe oluşturulmuş, yapılan harcamalar üç kategoriye ayrılmıştır: Kitap, defter, kalem, silgi harcamaları, elbise, ayakkabı gibi kıyafetle ilgili harcamalar ve öğle yemekleri için yapılacak harcamalardır. Himaye heyetleri, sadece yurt içinde değil yurt dışında da yoksul çocuklarla ilgilenerken onların ihtiyaçlarını karşılamışlardır.⁴³ Bu heyetler vesilesiyle yüzlerce çocuğun hayatına dokunulmuş ve hayatları kolaylaştırılmıştır. Günümüzde de benzeri himaye heyetlerinin açılması topluma büyük fayda sağlayacaktır.

Ülkü dergisinde Hilmi Malik Evrenal'ın “Anne Baba Eğitimi” başlıklı yazısında anne ve babanın verdiği desteğin, çocuğun gelişiminde en büyük ve silinmez rolü oynadığı vurgulanmış, okul ve öğretmen eğitiminin, bedenin

41 Ali Boysan, “Çocuklarımızı Nasıl yetiştirelim”, *Uludağ*, 25 (Kanun-u Sani 1940): 17.

42 Ömer Öner, “Okul ve Ev”, *Karacadağ*, (İkinci Kanun 1939): 17.

43 Ömer Öner, “Okul ve Himaye Heyetleri”, *Karacadağ*, 15 (Nisan 1939): 20.

üzerine konan şekere benzediği belirtilmiştir.⁴⁴ Evrenal'ın ifade ettiği gibi eğitimde temelin atılmasında anne ve baba önemli bir rol oynarken, öğretmenler o temelin üzerine eğitimi geliştirmektedir. Çocuk eğitiminde öğretmenin rolünün öneminden bahseden başka bir yazar da Doğuş dergisinde yazılar kaleme alan C.G isimli yazardır. C.G'nin “Çocuk Karşısında Öğretmenin Rolü” yazısında çocuk eğitiminde öğretmenin rolünün büyük olduğunu, ailenin eksiklerini öğretmenin tamamlanması gerektiğini dile getirmiştir.⁴⁵ Öğretmen hem eğitim açısından çocuğu tamamlamalı hem de ona zorluklarla mücadeleyi öğretmekle geleceğe hazırlamalıdır. Buradan yola çıkarak hem Ali Boysan'ın hem Ömer Öner'in hem de Hilmi Malik Evrenal'ın yazılarının ortak noktası çocuğun başarısında okul, ev ve öğrenci iş birliğinin öneminin vurgulanmasıdır diyebiliriz.

Kars halkevinin yayınladığı Doğuş dergisinde çocuğa verilecek disiplinle ilgili yazılar bulunmaktadır. Bunlardan biri H.N.Zorlutuna'nın “Öğretmenin Öğütlerinden” yazısıdır. Yazıda, milletlerin ilerleyebilmesinin ve çağdaş medeniyetler arasında yer alabilmesinin bağlı olduğu esaslardan bahsedilmiştir. Bu esasları, ödeve bağlılık, saatinde ve zamanında iş görmek, nizama uymak ve başkalarının haklarına saygı olarak sıralamıştır.⁴⁶ Zorlutuna'nın belirttiği gibi kural ve kaidelere düzenli olarak uyulması durumunda ilerleme ve başarı kendiliğinden gelecektir. Düzensizlik ve kuralsızlığın olduğu ortamda ilerleme ve başarı sağlanamayacağı bir gerçektir.

Nesib Yağmurdereli “Mekteplerde Disiplin” başlıklı yazısında, okullarda disiplin yöntemlerinden bahsetmiş, dayanın öğrenciyi terbiye etmek için kullanılmasını eleştirmiştir. “Eti senin kemiği benim” sözünün öğrenci üzerinde olumlu etkisinin olmadığını vurgulamıştır. Herhangi bir sebepten okuldan uzaklaştırma almış bir öğrencinin terbiye edilemeyeceğini aksine uzaklaştırma verildiği sürenin öğrenci için ödül olacağını aktarmıştır. Eğitim camiasına kazandırılmayan öğrencilerin okuldan tam olarak uzaklaştırılmasını ve cemiyet hayatına kazandırılması gerektiğini vurgulamıştır.⁴⁷ Yağmurdereli'nin makalesi 1936'da yazılmıştır. O yıllarda zorunlu eğitim 5 yıldır.⁴⁸ Günümüzde bilindiği gibi zorunlu eğitim 4+4+4 olmak üzere 12 yıldır. Zorunlu eğitimin dışında birey eğitim almak istemiyorsa topluma faydalı olacağı bir alana yönlendirilebilir. Yağmurdereli farklı olarak ilkokul, ortaokul ve lise seviyelerinde başarısız olan ve okulun huzurunu bozan öğrencinin okuması için baskı yapılmamasını savunmaktadır.

44 Hilmi Malik Evrenal, “Anne Baba Eğitimi”, *Ülkü* 39, 7 (Mayıs 1936): 192.

45 C.G. “Çocuk Karşısında Öğretmenin Rolü”, *Doğuş*, 30 (Temmuz 1936): 1.

46 H. N. Zorlutuna, “Öğretmenin Öğütlerinden”, *Doğuş*, 29 (Haziran 1936): 7.

47 Nesib Yağmurdereli, “Mekteplerde Disiplin”, *Doğuş*, 5 (1936): 1.

48 Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü, *Türk Eğitim Sistemi, Eğitim Yaş Aralıkları ve Zorunlu Eğitimin Tarihsel Gelişimi*, (Ocak 2019): 7.

2. Köylerde Eğitim ve İlkokullar Üzerine Yazılar

Cumhuriyetin ilk yıllarında topyekûn bir kalkınma modeli esas alınmıştır. Türkiye tarım ve hayvancılık ülkesi olduğu için geliştirilmesi gereken öncelikli yerler köylerdi. Toplumun önemli bir kısmını oluşturan köylerde gelişme sağlanmadan ülkenin ilerlemesi imkânsızdı. Bu bağlamda 1930'ların Türkiye'sinde köy kalkınması Cumhuriyet kadrolarının en önemli hedeflerinden birisiydi. Köyü kalkındırmanın temeli de eğitimdi. Bu yüzden Uludağ dergisinin köylerde eğitime yoğunlaşma sebebi anlaşılabilir. Uludağ dergisindeki M. Gülbahar'ın "*Saadet ve Öğretmen*" adlı yazısında öğretmenlerin yalnız çocukları değil bir toplumu aydınlattığı belirtilmiştir. Yazıya göre köy öğretmenleri okul ve öğrenciler dışında köyün bütün sorunları ile meşgul olmuşlardır.⁴⁹ Köy koşullarının zorluğu, çalışma yerinin merkeze uzak oluşu gibi etkenler de göz önünde bulundurulduğunda köy öğretmeni olmanın zorluğu tartışılmaz bir gerçektir.⁵⁰ Öte yandan Gülbahar, "*bir öğretmenin mutluluğunun görevini iyi yapmaktan geçtiğini*" dile getirmiş, bir öğrencinin öğretmenin öğütlerini candan dinlemesi gerektiğini belirtmiştir. Yeterince çalışmadan, zorlukla karşılaşmadan elde edilen mevkiinin önemli olmadığını vurgulamıştır.⁵¹ Gülbahar'ın yazısından yola çıkılırsa, Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmenlik toplumda kutsal bir yere sahipti. Daha sonraki dönemde öğretmenlik mesleğine verilen değer azaldı. Çalışmadan ve emek vermeden öğretmen olunamayacağı için öğretmene gerekli değer verilmelidir. Öğretmenlikte mesai kavramı yoktur, öğretmen okuldan eve döndüğünde bile öğrencilerini düşünerek onlar için nasıl daha faydalı olabileceğini düşünmektedir. Öğretmenlik mesleği, toplumdaki herhangi bir meslekten ayrı tutulmalı ve hak ettiği değeri görmelidir. Günümüze bakıldığında öğretmenlik mesleği toplumda itibar kaybı yaşamaktadır. Gençleri ve çocukları geleceğe hazırlayan öğretmenlerin gerekli itibarı görmesi, onları daha gayretli ve verimli hale getirecektir.

Ülkü dergisinde Sabri Gültekin'in kaleme aldığı köy öğretmenliğinin zorluğundan bahseden "*Melez Terbiye*" adlı yazıda köy okulu öğretmenlerinin Türk İnkılabı'nı köylerde uygulamaya çalışan ve toplumu ilerleten kişiler olduğu vurgulanmıştır. Devamında Gültekin, düşüncelerini şu şekilde yazıya dökmüştür: "*Cumhuriyetin ilk dönemlerinde köylerde eğitim veren öğretmenler köylerdeki cehaleti yıkmaya çalışan yegâne kişilerdir. Köy öğretmenlerinin kutsallığı bilinmektedir. Kutsal olan bir meslek olduğu kadar köy de öğretmen olmak da bir o kadar zordur*".⁵² Cumhuriyetten sonra bu kutsal mesleği icra etmek ve köylerdeki öğretmen eksikliğini kapatmak amacıyla

49 M. Gülbahar, "Saadet ve Öğretmen", *Uludağ*, 21 (Nisan 1939): 24.

50 Adem Karataş, İsmail Hakkı Kınalıoğlu, "Köy Okullarında Çalışan Köy Öğretmenlerinin Sorunları," *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (Eylül 2018): 207.

51 M. Gülbahar, "Saadet ve Öğretmen", *Uludağ*, 21 (Nisan 1939): 24.

52 Sabri Gültekin, "Melez Terbiye Köyde Eğitim", *Ülkü*, 7 (Ağustos 1933): 60.

1926'da Köy Öğretmen Okulları açılmaya başlanmıştır. 1926'nın başında Kayseri Zincirlidere Köyünde Köy Muallim Mektebi açılmıştır. Köyler için açıldığı bilinen ilk öğretmen okuludur. Daha sonraki yıllarda köylerin öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmıştır.⁵³ Gültekin, köy okullarında ailenin çocuğa verdiği desteğin önemine de vurgu yapmıştır. Ona göre çocuk eğitiminde öğretmen kadar aile de önemlidir. Köylerde çocuğun eğitimine katkı sağlayan aile yok denecek kadar azdır. Çocuk, ailede desteklenmiyorsa okulda aldığı eğitim zamanla yok olacaktır.⁵⁴ Gültekin, yazının devamında annelerin çoğunun temizliğe dikkat etmediğini ve öğretmen uyardığında da “*muallim haddini bilsin*” dediklerini dile getirmiştir. Gültekin'e göre köylere kadın öğretmenler gönderilip, annelerle temasa geçilerek bu sorun çözülebilir. Öğretmen okullarını bitiren gençler, öğretmenlik mesleğine köylerde başlıyorsa, bayan öğretmenler de köylerde başlayıp köyü cehaletten kurtarmalıdır.⁵⁵ Gültekin, annelerden kaynaklı temizlik sorunu üzerine bir çözüm getirmiştir. Nitekim Cumhuriyet'ten sonra köylere gönderilen bayan öğretmen sayısında artış yaşanacaktır.

İsmail Hakkı Tonguç da “*Köy Eğitimi Meselesi*” yazısında annenin çocuk üzerindeki etkisinden şu şekilde bahsetmiştir. “*Köy çocuklarının bakımı ve büyüülmesinde anne birinci derecede sorumludur. Özellikle eşlerini askere gönderdikleri zamanlarda tek başına bütün zorluklara katlanan kadın çocuğunu bin bir zorlukla büyütmiştir. Kadın, çocuğuyla birlikte birçok işle uğraşmak zorunda kaldığı için çocuğun kelime dağarcığı dar olabilmektedir. Köyler cumhuriyetten önce pek gelişim gösterememiştir. Köyü bilen cumhuriyet yönetimi, köyleri kalkındırmayı esas almıştır. Köy halkı bırakın çocukları okutmayı yeme içme ihtiyaçlarını bile karşılamakta zorlanmaktadır*”.⁵⁶ Gültekin ve Tonguç'un ifadelerinden de anlaşıldığı gibi Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren köyde eğitim geliştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca iki yazar da annenin çocuk üzerindeki önemine değinmiştir.

Uludağ dergisinin başka bir yazarı Nedim Güntel'in “*Öğretmen*” adlı yazısında, öğretmen, şu şekilde tanımlanmıştır: “*Öğretmen sınıfının hür havasından başka bir yerde ciğerlerinin daha iyi işlemediğine inanmış, bütün sıkıntıları sınıfında unutan adamdır. Sınıfında hiçbir tesirin hiçbir sanat endişesinin ve temiz olmayan hiçbir ümit ve maksadın korkusunu taşımaz. Talebe tarafından hürmetle anılmak onun muhtaç olmadığı bir haktır*”.⁵⁷ Güntel'in tanımında da belirtildiği üzere hürmet görmek, öğretmenin muhtaç olmadığı en doğal hakkıdır. Güntel'in yazısına paralel olarak Uludağ dergisindeki “*Bahtiyar Bir Öğretmen Jübilesi*” adlı yazıda hürmet görmeyi

53 Ali Yılmaz, “Tarihsel Gelişim Bağlamında Köy Enstitüleri, (1940-1954)”, *Asya Studies* 7, 24 (Summer 2023): 339.

54 Sabri Gültekin, “Melez Terbiye Köyde Eğitim,” 62.

55 Gültekin, “Melez Terbiye Köyde Eğitim,” 62.

56 İsmail Hakkı Tonguç, “Köy Eğitimi Meselesi”, *Ülkü*, XI (Ağustos 1938): 501.

57 Nedim Güntel, “Öğretmen”, *Uludağ*, 39-40 (Eylül 1941): 31.

hak eden öğretmenlerden biri olan Hilmi Tüzmen'den⁵⁸ bahsedilmiştir. Yazının yazarı belli değildir. Hilmi Tüzmen çok çalışarak eğitim teşkilatına benzer bir teşekkül ile köy imamlarını mecburi kurslara tabi tutmuş ve okulu olmayan köyleri de bu şekilde geliştirmeye çalışmıştır.⁵⁹ Hilmi Tüzmen gibi Anadolu'nun çeşitli yerlerinde çalışıp toplumun refahı için mücadele etmiş birçok kahraman bulunmaktadır ki bu kahramanlar sayesinde Millî Mücadele sonrasında yıllarda eğitim açısından toparlanma süreci yaşanmıştır.

Uludağ dergisinde yer alan Muzaffer Alper'in "*Okuma ve Okutma*" başlıklı yazısında; Cumhuriyet'ten önce Bursa'ya bağlı Gürsu Kamun'unda (toplu olarak eğitim görülen yer) eğitimin ağılayacak kadar kötü olduğu vurgulanmıştır. Yazıya göre; Cumhuriyetten sonra Bursa'da 47 köyden 16'sında tam teşekküllü okul bulunmaktadır. Bu okullarda 1155 öğrenci eğitim almıştır. 32 kişilik bir pansiyon da kamun okuluna bağlıdır. Bu kamunun Cumhuriyetten önce hiçbir okuma odası olmadığı gibi kütüphanesi de yoktu. Cumhuriyetten sonra 5 okuma odası, 2 kütüphane meydana getirilmiş, köylere aralıksız gazete ve dergi dağıtılmıştır. Cumhuriyet'ten önce kazalarda bile okuma odası ve kütüphane bulunmamaktaydı. Cumhuriyetten sonra köylere kadar uzanan okuma odaları ve kütüphaneler yapılmıştır. İllerde ise Cumhuriyete kadar okuma odaları yoktu.⁶⁰ Maarif Vekili Mustafa Necati'nin 1926'da verdiği bilgilere göre ülkede toplam 4827 okul bulunuyordu. 1936'ya gelindiğinde ülke genelinde 40.000 köyden 35.000'inde ne okul ne de öğretmen vardı.⁶¹ İlerleyen yıllarda ülkenin gelişimine paralel olarak okul sayılarında da hızlı bir artış gözlenmiştir.

Ülkü dergisinde yer alan köyde eğitimi kaldırmakla ilgili başka bir yazı Hıfzır Rahman Raşid Öymen'in "*Köy İçin Yüksek Halk Okulları*" yazısıdır. Yazıda köy çocuğunun okul ile askerlik çağı arasındaki boşluğu yüksek halk okullarının kapatacağı dile getirilmiştir. Yüksek köy halk okulları ilkokulda başlamış olan terbiye işini tamamlayan, hayatın içindeki meseleleri aydınlatan köy delikanlısını topluma yarar bir hale getiren bir eğitim kurumudur. Bu kurumdaki oyun, spor ve temsillerin köylünün gelişiminde çok etkili olacağı belirtilmiştir. Bu tür teşkilatların Danimarka, Almanya gibi yerlerde köylere çok fayda kazandırdığı bilinmektedir. Türkiye'de de bunların benzerleri kurulabilir. Öymen, Yüksek Köy Halk Okulları'nın kuru yurt bilgisi veren

58 İstanbul Darulmuallimin Rüşdisi'nden mezundur. Hilmi Tüzmen, 1320 Rumi'de Maarif Nezaretinin ruhsatıyla Bursa'da Hadika-i İrfan adlı hususi bir iptidai ve rüşdi mektep açmış, 1326'ya kadar bu mektep Bursa için eğitim alanında oldukça başarılı öğrenciler yetiştirmiştir. 1326'da Bursa ilk tedrisat müfettişi olmuştur. Ayrıca Tüzmen, Kız Muallim mektebini açmıştır. Uzun yıllar çeşitli mekteplerde edebiyat derslerini yürütmüştür. Bursa muallimleri tutum ve yardım sandığının başkanlığını yapmıştır. *Uludağ*, "Bahtiyar Bir Öğretmenin Jübilesi", 39-40 (Eylül, 1941): 50.

59 *Uludağ*, "Bahtiyar Bir Öğretmenin Jübilesi", 52.

60 Muzaffer Alper, "Okuma ve Okutma", *Uludağ*, 18 (Teşrin-i Evvel 1938): 23.

61 Kadir Türkmen, "Denizli'de Erken Cumhuriyet İdeolojisinin Temel Taşları: Köy Mektepleri", *CTAD* 18, 35 (Bahar 2022): 355.

millet mekteplerinden ve kitapsızlık çeken halk odalarından daha iyi bir fayda sağlayacağı şeklinde düşüncelerini açıklamıştır.⁶² Öymen, yüksek köy halk okullarını, millet mektepleri ve halkodaları ile karşılaştırmış, uygulamaya koyulması durumunda onlardan daha faydalı olacağını savunmuştur.

Ülkü dergisinde yer alan Hilmi A. Malik'in aynı minvaldeki “*Köyde Mektep*” adlı yazısında köylerde terbiye sisteminin bozuk ve eğitim programlarının da yetersiz olmasından bahsedilmiştir. Köy mekteplerindeki sınıfların bir veya iki en fazla üç senelik sınıflar olduğu, eğitim verebilmek için iki senelik eğitimi dört seneye çıkarmanın gerekliliği üzerinde durulmuştur. Akabinde yedi yaşın okula kabul yaşı olarak kabul edilmesinin şehirler için uygun olmasına rağmen köyler için büyük bir yaş olduğunu belirtmiştir. Köylerde anaokulları olmadığını, okula başlama yaşının beş ya da altı olması gerektiğini ifade eden Malik, köy çocuğunun anlayış ve hüküm verme özelliklerini geliştirmenin şart olduğunu öne sürmüştür. Dediği gibi köylerde anaokulu olmadığı için daha küçük yaşlarda başlanarak fark kapatılabilir. Köy çocuklarını yetiştirmek için ilk adımın köy öğretmeni yetiştirilmesi ve köy mekteplerinin programlarının düzenlenmesi olduğunu ileri sürmüştür. Malik'in bahsettiği bu sıkıntı Köy Enstitüleri ile çözülmeye çalışılmıştır. Köy çocuklarının ve köyün gelişimine büyük yarar sağlayan Köy Enstitüleri sürekliliğini koruyamayarak ilerleyen yıllarda çeşitli sebeplerle kapatılmıştır. Yazının devamında Danimarka'daki köy okulları ele alınmış ve bu okullar sayesinde köylerde cehaletin kalmadığı, halkın sosyal ve iktisadi durumunun ilerleme gösterdiği belirtilmiştir.⁶³ Görüldüğü üzere Malik, bu yazısında köylerde eğitime önem verilmesini savunmuştur.

Ülkü dergisinde çeşitli memleketlerdeki köy mekteplerinden bahsedilmiştir. Katharine M.Cook'ın “*Meksika'da Köy Mektepleri*” adlı yazısı bunların başında gelmektedir. Yazıda köy mekteplerinin üç işi olduğu vurgulanmıştır. Bunlar sırasıyla; çocukları okutmak, ergenleri okutmak, halkın içtimai ve iktisadi yükselişini sağlamaktır. Meksika'da ilk köy öğretmen okulu 1922'de açılmış, 1931'de toplam on yediye ulaşmıştır. Ayrıca köylerdeki fakir aile çocuklarının bu okullarda okutulduğu belirtilmiştir.⁶⁴ 1827'de Meksika'da köy öğretmen okulları açma şartları şu şekildedir; Köy öğretmen okulları nüfusu çok olan köy ve kasaba civarında kurulmalı, leyli (yatılı) olacağı için sınıflar, yataklar, hamam, yemekhane, mutfak bulunmalıdır.

62 H. Raşid Öymen, “Köy İçin Yüksek Halk Odaları”, *Ülkü* 25, 5 (Mart 1935): 18.

63 Hilmi A. Malik, “Köyde Mektep”, *Ülkü* 6, 1 (Temmuz 1933): 481.

64 Yazıya göre iki ay içerisinde çalışmayan öğrenci okuldan çıkarılmaktaydı. Mektepler geceli gündüzlüydü. Öğrenciler arasında seçimler şu şartlara dayanılarak yapılmaktaydı. “1.Birinci sönestre kabul için talebenin ilk tahsili muvaffakiyetle ikmal etmiş olması 2.Müraacaat eden erkek talebenin 15'i, kızların 14'ü ikmal etmiş olması 3.Öğretmenliğin kendileri için en elverişli meslek olduğuna inanmaları 4.Sağlam bir seciyeye sahip olması. Okullardan bazıları terk edilmiş manastır binalarında açılmıştır. Öğrenci, öğretmen ve halk, harap binaları kendileri tamir etmişlerdir”. Katharine M. Cook, “Meksika'da Köy Mektepleri”, *Ülkü* 16, 3 (Haziran 1934): 312.

Ayrıca sebze, meyve bahçeleri, toprağı, atölyeleri, ahır ve kümesi olmalıdır.⁶⁵ Bu okullar, Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye’de açılan köy yatılı okullarına çok benzemektedir. Aynı şekilde yoksul ve yardıma muhtaç çocuklar bu okullarda okutulmaktaydı. Bilindiğı gibi köylerde maddi olanaksızlıklar sebebiyle okuyamayan nice cevherler bulunmaktadır. Bu okullar vesilesiyle bu çocuklar topluma kazandırılmaktaydı. 1925-1926 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye’de 50 yatılı okul bulunmaktaydı. Bunlardan 32’si öksüz ve yetim çocuklara ayrılmış köy yatılı okullarıydı.⁶⁶

Hasan Ali Yücel’in “*Fransa’da İlköğretimin Tarihçesi*” adlı yazısında Fransa’daki ilköğretimden bahsedilmiştir. Yazıya göre devrimden önce Fransa’da ilköğretim kilisenin elindeydi. Fransa’da ilköğretim, mahalle mekteplerine benzeyen din adamları tarafından ders verilen “Petites Ecoles” de verilirdi. Bu okullar ya kilise havlusunda ya da manastır içerisindeydi. Okullar ve öğretmenler chanoinel’erin yetkisi altındaydı. Bunlara “ecolaire” adı verilirdi. İlerleyen yıllarda devlet ile kilise arasında bir “concordent”/ sözleşme yapılmaya karar verildi. 1865’te 800.000 çocuk okulsuzdu. Evlenmeye gelenlerin çoğu imza atamaz durumdaydı. Jules Ferry, Paul Bert, Rene Goblet, ilköğretim direktörü Ferdinand Buisson gibi kişilerin zoruyla ilköğretimde yapılan reformlar, 1879’dan 1889 yılına kadar kendini göstermiş ve hissedilmiştir. Bu yıllarda çıkan kanunlarla ilköğretim parasız hale gelmiştir.⁶⁷ Görüldüğü üzere Fransa’da ilköğretim 1800’lü yılların sonunda düzelmeye başlamıştır. Fransa’da eğitimin yozlaşmış olduğu yıllarda Türk dünyasında eğitim ileri seviyedeydi. Fakat Doğu ve Batı dünyası her konuda yer değiştirdiği gibi eğitim konusunda da aynısı yaşanmış, Türk dünyası eğitim konusunda geriye giderken Fransa’da eğitimin 1800’lü yıllarda düzeldiği görülmektedir.

65 Kaharine M. Cook, “Meksika’da Köy Mektepleri,” 312.

66 Serhan Yücel, “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Köy Yatılı Mektepleri”, *History Studies, Cumhuriyetin 100. yılı Özel Sayısı*, (Ekim 1923): 293.

67 Bazı okullar papazlardan gizli şehrin dışında açılırdı. 1789’a kadar okullar için harcanmış paraya rastlanılmamıştır. 1830’da öğretme işlerinde özgürlük prensibi yeniden ortaya koyulmuş, 1833’te Guizot Bakanlığı zamanında yerine getirilebilmişti. Guizot kanununa göre 18 yaşındaki her fert bir kapasite brövesi birde iyi ahlaklılık belgesi aldıktan sonra öğretmen olabilecekti. 1833 kanununun istediğı kapasite brövesi yerine din otoritelerinin vereceğı öğretme belgesi aranmıştır. Bu yıllarda öğretmen okullarına karşı şiddetli bir hücumla başlandı. 14 Haziran 1854 kanunu ile ilköğretim ilbaylara verilmiştir. Öğretmenlik yine papazın elindeydi. Papaz, çanı çalar, ilahi okur, kiliseyi süpürür ve okulu teftiş ederdi. Rejim çok kötüydü. Fransa eğitimde çok gerideydi. Hasan Ali Yücel, “Fransa’da ilk Öğretimin Tarihçesi”, *Ülkü* 6, 36 (Şubat 1936): 452.

3. Beden Eğitime İlişkin Yazılar

Cumhuriyetin ilanından sonraki yıllarda halkevleri açılmış, beden eğitiminin önemi halkevlerinin spor şubeleri ile halka duyurulmaya çalışılmıştır. Spor şubelerinde yapılan faaliyetlerle insanlar beden eğitimine ısındırılmaya çalışılmıştır. Halkın zihnen sağlıklı ve verimli olabilmesinin yolu bedeni güçlendirmekten geçmektedir. “Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur” sözü halkevlerinin açıldığı yıllarda bireylerin sağlıklı bir zihne sahip olmaları amacıyla spor yapmalarının gerekliliğini anlatmak için kullanılmıştır. Halkevlerinin çıkardığı Uludağ, Ülkü ve Karacadağ dergilerinde yayımlanan beden eğitimi ile ilgili yazılar da bu durumu desteklemektedir. Örneğin Uludağ dergisinde Ali Boysan’ın kaleme aldığı “Çocukları Nasıl Yetiştirelim?” başlıklı yazıda beden eğitiminin öneminden bahsedilmiş ve bu kapsamda izciliğin önemi dile getirilmiştir. Ayrıca izci teşkilatının bir benzerinin Çeklerdeki Sokol teşkilatı olduğu belirtilmiştir. Bu teşkilat musiki, jimnastik ve bahçecilikle ilgilenmektedir. Boysan’a göre tatillerde çocuklar beden eğitimi için muhakkak izci kulüplerine gönderilmelidir. İzcilik faaliyetleri için belediyeler kamplar meydana getirmektedir.⁶⁸ Belediyelerin düzenledikleri kamplar vesilesiyle çocuk ve gençler daha sportif olacaklardır. Ayrıca bu kamplar vesilesiyle çocuklara sporun yanında cesaret, vatan-millet sevgisi ve özgüven yüklediği bilinmektedir.⁶⁹

Beden eğitimi ile ilgili olarak Uludağ dergisinin başka bir sayısında Ali Boysan’ın kaleme aldığı “Beden Terbiyesi” adlı yazıda, çocuklar için beden eğitiminin önemi vurgulanmış, herkesin isteğine, bünyesine ve kesesine göre muhakkak bir sporla meşgul olması gerektiği ifade edilmiştir. Boysan, tenis beden eğitimi için önemli bir spor dalı olduğunu, kürek çekmenin kol adalelerini güçlendirdiğini, boksun yorucu olmamak koşuluyla soğukkanlılık ve hızlı olmayı öğrettiğini, eskrimin çabukluk ve isabet oyunu olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca biniciliğin dayanıklılığı arttırdığı, ip atlamanın bacak ve karın kaslarını çalıştırdığını ifade etmiş, on yaşına kadar her gün en az bir saat yürümenin son derece sağlıklı olduğunu açıklamıştır.⁷⁰ Görüldüğü gibi Boysan, hem “Çocukları Nasıl Yetiştirelim?” hem de “Beden Terbiyesi” yazılarında spor ve hareketin insan hayatındaki öneminden bahsetmiştir. Spor ve hareket, bireyin hayat kalitesini arttırmaktadır. Beden olarak sağlıklı olmanın yolu hareket ve spora bağlı olduğu gibi zihinsel açıdan zinde olması da spor ve harekete bağlıdır.

Nüzhet Abbas, Ülkü dergisindeki “Beden Terbiyesi ve Gençlik Meseleleri” başlıklı yazısında izciliğin bir şubesi olarak görülen kampçılığın

68 Boysan, “Çocukları Nasıl Yetiştirelim,” 10.

69 Hasan Dam, “Değerler Eğitiminde İzciliğin Önemi ve Eğitsel Değeri Üzerine Nitel bir Araştırma”, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 20, 2 (2020): 727.

70 Ali Soydan, “Beden Terbiyesi”, *Uludağ*, 27 (Mayıs 1940): 4.

memleket müdafaasında önemli bir yere sahip olduğunu dile getirmiştir. Kampçılığın gençlere zor şartlarda ayakta kalmayı öğreten bir spor olduğunu dile getirmiştir. Buradan hareketle kampçılık sporunun yaygınlaşması için ortaokuldan başlayarak en yüksek eğitim aşamasına kadar müfredatta bu spor ders olarak koyulmalıdır. Ayrıca kayak ve kamp sporlarının bir basamağı da dağcılıktır. Devlet bu üç sporu birleştirerek yürütebilir.⁷¹

Nüzhet Abbas, Ülkü dergisindeki “*Halkevlerimiz ve Memleket Sporu*” adlı yazısında beden eğitimi açısından jimnastiğin önemine vurgu yapılmıştır. Yazıya göre halkevlerinde alet ve edevatın yokluğu, salonların pahalılığı, öğretmen eksikliği Türkiye’yi bu konuda geride bırakmıştır. Jimnastiğin yanı sıra gezi ve yürüyüşler fiziğe olduğu kadar zihne de oldukça faydalıdır. Geziler köylere yapılırsa köylüye fayda sağlaması açısından çok kıymetlidir. Köylere geziler düzenlediğinde üç şarta uyulmalıdır: Köylüye ona fayda sağlayacak bir şeyler götürülmeli, köylüye hazırlık yaptırılmamalı, köyden şehre maddi bir fayda ile dönmemelidir. Abbas, halkevlerinin plan programı dâhilinde yüzme, tenis, basketbol konularına da ağırlık vererek beden eğitiminin ilerleyebileceği yönündeki düşüncelerini dile getirmiştir.⁷² Nüzhet Abbas’ın Ülkü Dergisi’nin başka bir sayısında kaleme aldığı “*Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi*” adlı yazısında Almanya’daki beden eğitimi faaliyetlerinden bahsedilmiştir. “*Beden eğitimi alanında Almanya’da gençlik faaliyetleri birkaç gruba ayrılmıştır. Bunlardan ilki gençlik evleridir. Almanya’nın her şehrinde ve köyünde gençlik evleri vardır. Bu evlerde her sınıftan gençler, barınacak yer bulmaktadır. Evlerde öğretmenleri ile birlikte çocuklar misafir olarak kabul edilirdi. Maddi imkânı olmayan öğrenciler de bu evlerde kalabilmekteydi. Almanya’da okul gezilerinin de ayrı bir önemi bulunmaktaydı. Bu geziler için ders programları yapılmaktaydı. Ayrıca boks, basketbol, voleybol, güreş, yüzme gibi beden terbiyesi sporları okul programlarına dâhil edilmiştir*”.⁷³

Nüzhet Abbas’ın Ülkü dergisindeki başka bir yazısında Almanya’nın yanı sıra İngiltere’de de beden terbiyesine önem verildiğini ifade etmiştir. İngiltere’de beden eğitimi ile ilgili sporlar şu şartlarda yapılmıştır:

- Beden terbiyesi, gündelik spor ve ders programı gibi her gün olmalıdır.
- Açık havada olmalıdır.
- Kıyafet uygun olmalıdır.
- Spordan sonra ılık duş alınmalıdır.
- Spor malzemeleri bol ve uygun olmalıdır.

Yazıya göre beden eğitiminde dikkat edilmesi gereken hususlardan

71 Nüzhet Baha, “Beden Terbiyesi ve Gençlik Meseleleri”, *Ülkü*, (Birinci Teşrin 1939): 130.

72 Nüzhet Abbas, “Halkevlerimiz ve Memleket Sporu”, *Ülkü*, 74 (Nisan 1939): 126.

73 Nüzhet Abbas, “Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi”, *Ülkü*, 76 (Haziran 1939): 346.

biri de alınan besinlerin asimile edilmesi gerekliliğidir. Ayrıca İngiltere’de beden eğitimi ile ilgili sporlara halkın her kesiminden insanın ulaşımını sağlamak için Halk Merkezleri açılmıştır. Halk Merkezleri Türkiye’deki halkevlerine benzemektedir. İngiltere’de 1937’de kabul edilen kanunla hükümet beden eğitimi faaliyetlerine belli miktarda yardımı kabul etmiştir. Halkı spor faaliyetlerine ısındırmak için Milli İstişare Heyetleri kurulmuştur. Ayrıca İngiltere’de üniversitelerde beden terbiyesi kürsüsü bulunmaktadır.⁷⁴

Haydar Tolun, Uludağ dergisinde kaleme aldığı “*İki Büyük Pedagog*” adlı yazısında beden eğitiminin önemli savunucularından Amoros Madritte’den bahsetmiştir. Yazıya göre Madrit’te, bir askeri jimnastik okulu açmış, sonra askerliği bırakarak tamamıyla eğitim ve terbiye sahasına girmiştir.⁷⁵ Yine aynı yazıda beden eğitimi alanında üstad olarak kabul edilen Selim Sırrı, Amaros Sistemi’ni şu şekilde açıklamıştır: “Amaros, askeri atletler veya atlet askerler yetiştirmeyi amaçlamıştır. Dersler göz karartıcı şekilde tehlikeli müsamerelerden oluşmaktadır. Amaros, kendi tarzını on yedi kısma ayırmış ve sistemin gayesini şöyle tanımlamıştır. Jimnastik insanı daha cesur, daha zeki, daha hassas, daha kuvvetli ve daha becerikli yapmaktadır. Beden eğitime önem verenler mevsim değişikliğinden havaların dengesizliğinden etkilenmezler. Hayatın zorluklarına daha kolay karşılık verirler”.⁷⁶ Buradan hareketle bahsi geçen Amaros Sistemi’nin hem beden eğitimi hem de beden sağlığı açısından önemi büyüktür.

Türk toplumunun çok eski zamanlardan itibaren beden eğitimine gösterdiği itina kaleme alınan eserlere bile yansımıştır. Uludağ dergisinde Kamil Kepecioğlu tarafından kaleme alınan “*Türklerde Spor*” başlıklı yazıda belirtildiği üzere Amerikalı Mister (Mageman)’in 1873’te Hive’ye yaptığı yolculuk ile ilgili seyahatnamesinde beden terbiyesiyle ilgili şunları ifade etmiştir: “14 yaşında bir kızın iyi araba idare ettiğini ellerinde kılıçları olan Türkmenlerin biri 10 kişiyi alt edecek şekilde hücum etmişler ve ecdatlarının şanının kirletmektense ölmeyi göze almışlardır. Bunlar Avrupalıların çoğundan ahlaklı terbiyeli, sadık, misafirperverdir; bunlara vahşi demek hata olur”.⁷⁷ Mister bu sözleriyle Türklere yakıştırılan vahşi ifadesini de çürütmüştür. Karacadağ dergisinde bir yazıda belirtildiği gibi avcılık ok ve sadak, Türkler ile doğmuş sporlardır. “*Beden terbiyesi kanununun neşrinden ve nizamnamesinin tatbikinden sonra gençlerimiz kulüplere koşarak beden terbiyesi alanında ilerlemişlerdir. Amaç gençlerin kültür ve ahlaki gelişimini sağlamaktır. Halkevleri gençlik kurumlarında bu hizmet verilmektedir. Bu kurumlar çocukların boş zamanlarını değerlendireceği yerlerdir*”.⁷⁸ Türkler, çok eski tarihlerden itibaren beden eğitimine önem vermiştir. Örneğin

74 Nüzhet Abbas, “Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi- İngiltere” *Ülkü*, 75 (Mayıs 1939), 235.

75 Tolun, “İki Büyük Pedagog,” 21.

76 Tolun, “İki Büyük Pedagog,” 21.

77 Kamil Kepecioğlu, “Türklerde Spor”, *Uludağ*, 11 (Haziran 1937): 7.

78 *Karacadağ*, “Spor Hareketleri”, 4, 39 (Nisan 1941): 236.

yüzme eğitimi bedeni kuvvetlendirdiği için ayrı bir öneme sahipti. Genelde nehir ve göl kenarlarında ikamet ettiklerinden dolayı hepsi yüzme eğitimi almaktaydı. Beden eğitiminde koşu sporu da çok önemliydi.⁷⁹ İstanbul’da eski tulumbacıların yangınlarda Edirne Kapısı’ndan Beşiktaş’a kadar hiç dinlenmeden koştuklarını ve oraya varır varmaz saatlerce yangın söndürdükleri bilinen bir gerçektir. Bu durum tamamen koşu eğitimiyle ilgilidir.

Zehra Kemal’in “*Beden Eğitimi*” yazısına göre bugün jimnastik, yemek yemek ve su içmek gibi hayati bir ihtiyaçtır. Kemal, çocukların gıdaya ihtiyaç duyduğu gibi jimnastiğe de ihtiyaç duyacaklarını dile getirmiştir. Yine Kemal makalenin devamında Jimnastik dersinin, öğretmen eşliğinde hareket etmelerine imkân tanıdığını, yetersiz gıda, yetersiz hava ve yetersiz hareket çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkilediği gibi aşırı hareketlerinde çocuğun gelişimini olumsuz etkileyeceğini izah etmiştir.⁸⁰ Makalede açık bir şekilde dengeli olunması gerektiği belirtilmiştir. Her şeyin fazlası zararlı olduğu gibi fiziksel aktivitelerde de aşırıya kaçılmasının çocuk gelişimi için zararlı olacağı izah edilmiştir.

79 Ayhan Dever, Ahmet İslam, “Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Kültüründe Spor Algısı,” *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi* 4, 5 (2015): 46.

80 Zehra Cemal, “Beden Eğitimi,” *Ülkü* 6, 31 (Eylül 1935): 52.

Sonuç

Millî Mücadele'nin ardından kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim başta olmak üzere çözülmesi gereken çeşitli problemler vardı. Eğitimdeki sorunların çözümü devlet ve halkın iç içe olmasına bağlıydı. Bu bağlamda başta eğitim olmak üzere halkın her yönden gelişimi için Anadolu'nun hemen hemen her ilinde halkevleri açılmıştır. Halkevleri Cumhuriyetin getirdiği değerlerin Anadolu'nun çeşitli yerlerine ulaştırılmasını sağlamıştır. Halkevlerine ait basın yayın organları ile yapılan faaliyetler duyurulmaya çalışılmıştır. Birçok ilde olduğu gibi Ankara, Bursa, Kars ve Diyarbakır halkevlerinde de basın yayın faaliyetlerinde bulunulmuş, Ankara'da Ülkü, Bursa'da Uludağ, Kars'ta Doğu ve Diyarbakır'da Karacadağ dergileri yayımlanmıştır. Dergiler vesilesi ile Cumhuriyetin değerleri halka ulaştırılırken aynı zamanda çocuk eğitimi ve öğretmen, köylerde eğitim ve ilkokullar, beden eğitimi üzerine yazılar kaleme alınmıştır.

Uludağ Dergisi'nde çeşitli yazılar kaleme alan Haydar Tolun, yazılarında müziğin eğitimdeki öneminden bahsetmiştir. Müzik, öğrencilerin anlama ve kavrama yeteneklerini geliştirmektedir. Yapılan araştırmalar müzikle ilgilenen öğrencilerin ilgilenmeyen öğrencilere göre başarılı olduğunu kanıtlamıştır. İsveç, Almanya ve İsviçre'de körlerin eğitiminde bile musikiden faydalanılmıştır. Bu bağlamda ülkemizde eğitimin her alanında müzik kullanılarak ilerleme sağlanabilir. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde psikolojik sorunları olan hastalar müzik ile tedavi edilirdi. Günümüzde müzik, eğitimin her aşamasında kullanılırsa muhakkak ki başarıyı getirecektir. Uludağ Dergisi'nde yazılar kaleme alan Ali Boysan, "*Çocuklarımızı Nasıl Yetiştirelim*" yazısında, çocukların eğitimi ve gelişiminde yeme içme ve dinlenmenin önemine vurgu yapmıştır. Boysan kaleme aldığı yazısında çok önemli bir noktaya parmak basmış, çocuklardan kapasitesinin üstünde beklentiye girilmesinin çocuğa zarar vereceğini belirtmiştir ki bu çok önemli bir tespittir. Çocuklardan kapasitesinin üstünde verim beklemek çocuğu bunalıma sürükleyerek hayatını olumsuz yönde etkileyebilir. Günümüzde bunun örneği çok fazladır. Ailenin beklentisine cevap veremeyen çocukların intihar teşebbüsünde bulunduğu bilinmektedir. Bu bağlamda her çocuktan kapasitesi kadar verim beklenmesi en doğru yaklaşım olacaktır. Diyarbakır Halkevi'nin yayımladığı Karacadağ Dergisi'nde Ömer Öner, "*Okul ve Ev*" başlıklı yazısında, öğrenci başarısında okul, ev ve iş birliğinin en önemli etken olduğunu belirtmiştir. Nitekim ebeveynleri tarafından takip edilmeyen öğrencilerin başarılı olma ihtimali bulunmamaktadır. Okul ve himaye heyetlerinin yoksul öğrencilerin hayata kazandırılması açısından çok etkili olduğunu açıklamıştır. Yoksul olduğu için eğitimi tamamlayamayan zeki öğrenciler okul ve himaye heyetlerinin desteği ile eğitimleri desteklenerek

hayata kazandırılmışlardır. Çeşitli memleketlerde uygulanan himaye heyetlerinin Anadolu'da da uygulanması durumunda çok fayda sağlayacağı ortadadır.

Uludağ Dergisi'nde M.Gülbahar'ın "*Saadet ve Öğretmen*" adlı yazısında köy öğretmenlerinin fedâkar olduklarını zor koşullarda eğitim verdiklerini ve öğrenciler üzerinde çok etkili olduklarını yazmıştır. Köy öğretmenleri, eğitimin yanı sıra okulun her türlü ihtiyacını karşılamış, o günün şartlarında okulun temizlik işlerini bile yapmışlardır. Sabri Gültekin, "*Melez Terbiye*" başlıklı yazısında Türk İnkılabını köylerde uygulayanların köy öğretmenleri olduğunu vurgulamıştır. Köy öğretmenleri, cumhuriyetin ilk yıllarında inkılap hareketlerinin kabullenilmesi aşamasında köylüye önderlik yapmışlardır. Aile ve okul arasındaki ilişki öğrenci başarısında yüzde yüz etkilidir. Öğretmenin verdiği eğitim, evde devam ettirilmezse öğrenci üzerinde bir etkisinin olmayacağı gerçeği Gültekin'in makalesinde de teyit edilmiştir. İsmail Hakkı Tonguç'un aynı konudaki "*Köyde Eğitim Meselesi*" başlıklı yazısında öğrenci başarısı üzerinde ailenin özellikle annenin çok etkili olduğu belirtilmiştir. Eğitimde annenin çocuk üzerindeki etkisi düşünülürse, köylere gönderilecek bayan öğretmenlerin annelerle kuracağı iletişimle sorunlara çözüm getirilebilir. Bayan öğretmenler, köylüyü tanıdıkça onların sorunlarına nasıl çözüm getireceklerini görebileceklerdir. Uludağ dergisindeki Muzaffer Alper'in "*Okuma ve Okutma*" yazısında ifade edildiği gibi Cumhuriyetten sonra eğitim ve öğretimin köylerde geliştirilmiş, okul sayıları artırılarak eğitimde seferberliğe gidilmiştir. Ülkü dergisinin yazarlarından Hıfzırrahman Raşid Öymen'e göre köy için yüksek halk okulları açılması durumunda bu okulların okul ve askerlik çağı arasındaki boşluğu kapatacağı iddia edilmiştir. Bu okulların millet mektepleri ve halk evlerinden daha verimli olacağı ileri sürülmüştür. Oysaki halk evlerinin topluma birçok vasıf kazandırdığı gerçeği göz ardı edilmiş, halk evlerinde çeşitli alanlarda açılan kurslarla toplumun topyekûn olarak kalkındırılmaya çalışıldığı unutulmuştur. Ülkü dergisinin yazarlarından olan Hilmi A. Malik'in "*Köyde Mektep*" adlı yazısında, köyde eğitimin ve eğitim programlarının yenilenmesi gerektiği açıklanmıştır. Yeni programlar sayesinde köyde eğitimde ilerleme sağlanacağı düşünülmüştür. Türkiye'de o yıllardan itibaren eğitimi geliştirmek adına eğitim programlarında sürekli olarak bir değişim yaşanmıştır. Katharine M.Cook'un yazısında çeşitli ülkelerdeki köy okullarından bahsedilmiştir. Türkiye'deki köy okulları ile Meksika gibi gelişmekte olan ülkelerin köy okulları arasında benzerlik olduğu vurgulanmıştır. Özellikle cumhuriyetin ilk yıllarında gelişim ve değişim için çeşitli ülke uygulamalarının örnek alındığı görülmüştür.

Ali Soydan, Ülkü dergisindeki "*Çocukları Nasıl Yetiştirelim*" yazısında beden eğitiminde izciliğin öneminden bahsetmiş aynı zamanda izcilik ile Çeklerdeki Sokol Teşkilatı'nın benzer olduğunu vurgulamıştır. Türkler, tarihin çok eski zamanlarından itibaren kampçılık, avcılık, izcilik

gibi sporlara çok önem vermiştir. Ata binme ve okçuluk sporu, Türklerin ata sporudur. Nüzhet Abbas, beden eğitimi ile ilgili yazılarında, kampçılık, jimnastik ve kayak sporlarının insanın sağlığı açısından önemli olduğu vurgulamış, Almanya ve İngiltere gibi ülkelerdeki beden eğitimi ile ilgili faaliyetlerden bahsetmiştir. Almanya’da beden terbiyesinde gençlik evlerinin etkili olduğunu ifade etmiştir. Gençlik evlerinin maddi olanağı olmayan öğrencilerin yetiştirilmesinde çok büyük bir rolü bulunmaktadır. Zehra Kemal ise “*Beden Eğitimi*” yazısında jimnastik gibi sporların ekmek ve su gibi zaruri ihtiyaç olduğunu anlatmıştır. Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur ifadesinden hareket edecek olursak beden eğitiminin önemi yadsınamaz bir gerçektir.

Kars halkevinin yayınladığı Doğuş dergisinde farklı yazarlar tarafından kaleme alınan yazılarda eğitimde disiplinin önemine değinilmiştir. İlerleme ve gelişim için çalışma, zamanında hareket etme ve düzene uyma gibi faktörler önemli hususlardır. Eğitimde başarı bu hususlara uyulmasıyla sağlanacaktır. Günümüz şartları düşünülürse eğitimde disiplinin sağlandığını söyleyemeyiz. Eskinin “eti senin kemiği benim” sözünün doğru olmadığı gibi günümüzdeki rahatlıkta doğru değildir. Eğitimde çok sert olmamak şartıyla disiplin her zaman başarıyı getirecektir.

Görüldüğü üzere halkevi dergilerinde farklı kişiler tarafından yayımlanan yazılarda eğitimin toplumun her alanında mihenk taşı olarak görüldüğü ve çocukluktan yaşlılığa kadar kaliteli bir yaşam için gerekli olduğu ele alınmıştır. Halkevlerinin kuruluş amaçlarından biri de eğitimi toplumun her kademesinde etkili hale getirmek olduğu için halkevlerinin yayınladığı dergilerde kaleme alınmış yazılarda eğitimin yaygınlaştırılması esas kabul edilmiştir.

KAYNAKÇA

I. Süreli Yayınlar

Doğu

Ülkü

Karacadağ

Uludağ

II. Kitaplar

Akyüz, Yahya, *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem Akademi, 2015, 405.

Boy, Arzu, “Kars Eğitim Tarihi (Tanzimat’tan 2015’e).” Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2016

Çeçen, Anıl, *Halkevleri*, İstanbul: Cumhuriyet Yayınları, 2000.

Halkevleri Çalışma Talimatnamesi, Ankara: Zerbamat, 1940.

Karaer, İbrahim, *Türk Ocakları (1912-1931)*. Ankara: Türk Yurdu Neşriyatı, 1992.

MEB, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ankara: 2011.

Öztürkmen, Arzu, *Türkiye’de Folklor ve Milliyetçilik*. İstanbul: İletişim Yayıncılık, 1998.

Safran, Mustafa, *Dünya Eğitime Yön Verenler*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2019.

Toksoy, Nurcan, *Halkevleri, Bir Kültürel Kalkınma Modeli Olarak*. Ankara: Orion Yayınları, 2007.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin, 2006.

Zeyrek, Şerafettin, *Türkiye’de Halkevleri ve Halkodaları*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2006.

III. Süreli Yayınlar

- Abbas, Nüzhet, “Halkevlerimiz ve Memleket Spor.” *Ülkü*, 74 (Nisan 1939).
- Abbas, “Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi.” *Ülkü*, 76 (Haziran 1939).
- Abbas, “Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi- İngiltere.” *Ülkü* 75, (Mayıs 1939).
- Alper, Muzaffer, “Okuma ve Okutma.” *Uludağ*, 18 (Teşrin-i Evvel 1938).
- Baha, Nüzhet, “Beden Terbiyesi ve Gençlik Meseleleri.” *Ülkü*, (Birinci Teşrin 1939).
- Boysan, Ali, “Çocuklarımızı Nasıl Yetiştirelim.” *Uludağ*, 29-30 (Eylül 1940).
- Boysan, Ali, “Çocuk Terbiyesi.” *Uludağ*, 26 (Mart 1940).
- Boysan, Ali, “Çocuklarımızı Nasıl yetiştirelim.” *Uludağ*, 25 (Kanun-u Sani 1940).
- Cook, Kaharine M., “Meksika’da Köy Mektepleri.” *Ülkü*, 16 (Haziran 1934).
- Evrenal, Hilmi Malik, “Anne Baba Eğitimi.” *Ülkü* 7, 39 (Mayıs 1936).
- G. C., “Çocuk Karşısında Öğretmenin Rolü.” *Doğuş*, 30 (Temmuz 1936).
- Gülbahar, M., “Saadet ve Öğretmen.” *Uludağ*, 21 (Nisan 1939).
- Gültekin, Sabri, “Melez Terbiye Köyde Eğitim.” *Ülkü*, 7 (Ağustos 1933).
- Güntel, Nedim, “Öğretmen.” *Uludağ*, 39-40 (Eylül 1941).
- Kemal, Zehra, “Beden Eğitimi.” *Ülkü* 6, 31 (Eylül 1935),
- Kepecioğlu, Kamil, “Türklerde Spor.” *Uludağ*, 11 (Haziran 1937).
- Malik, Hilmi A., “Köyde Mektep.” *Ülkü* 1, 6 (Temmuz 1933).
- Öner, Ömer, “Okul ve Ev.” *Karacadağ*, (İkinci Kanun, 1939).
- Öner, Ömer, “Okul ve Himaye Heyetleri.” *Karacadağ*, 15 (Nisan 1939).
- Öymen, H. Raşid, “Köy İçin Yüksek Halk Odaları.” *Ülkü* 5, 25 (Mart 1935).
- Soydan, Ali, “Beden Terbiyesi.” *Uludağ*, 27 (Mayıs 1940).
- Soydan, Ali, “Çocukları Nasıl Yetiştirelim.” *Uludağ*, 28 (Temmuz 1940).
- Karacadağ*, “Spor Hareketleri.” 39 (Nisan 1941).
- Tolun, Haydar, “Estetik Terbiye Hakkında.” *Uludağ*, 34 (Nisan 1941),
- Tolun, Haydar, “Estetik Terbiye Hakkında.” *Uludağ*, 36 (Haziran 1941).
- Tolun, Haydar, “İki Büyük Pedagog.” *Uludağ*, (Nisan 1939).

- Tolun, Haydar, “Üç Büyük Pedagog.” *Uludağ*, 39-40 (1941).
- Tonguç, İsmail Hakkı, “Köy Eğitimi Meselesi.” *Ülkü* XI, (Ağustos 1938).
- Uludağ, “Bahtiyar Bir Öğretmenin Jübilesi.” 39-40 (Eylül, 1941).
- Yağmurdereli, Nesib, “Mekteplerde Disiplin.” *Doğu*, 5.
- Yücel, Hasan Ali, “Fransa’da ilk Öğretimin Tarihçesi.” *Ülkü* 6, 36 (Şubat 1936).
- Zorlutuna, H. N., “Öğretmenin Öğütlerinden.” *Doğu*, 29 (Haziran 1936).

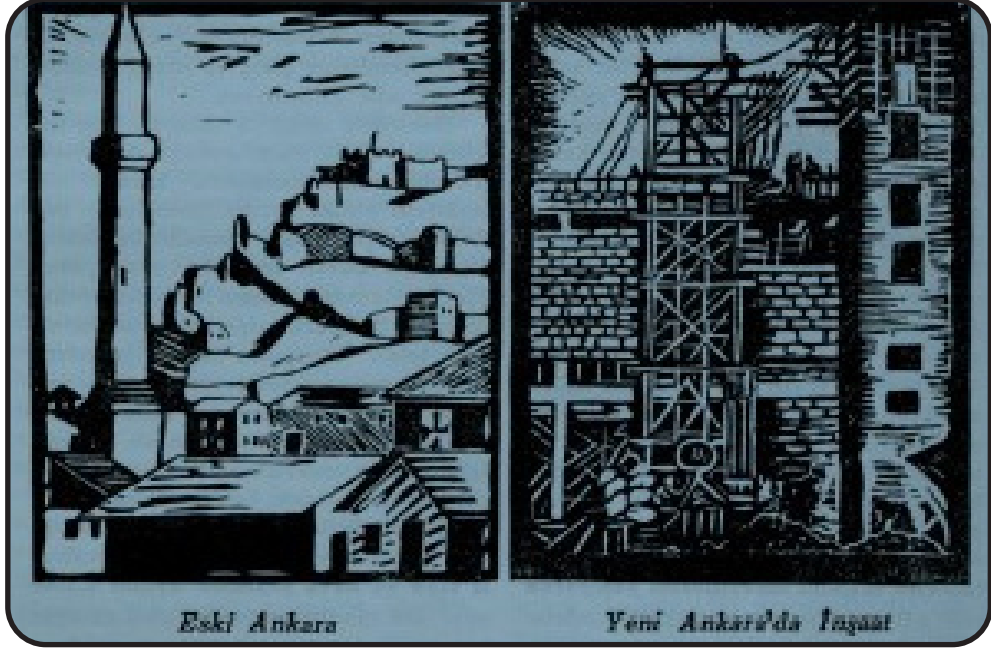
IV. Makaleler

- Akder, Rana Nagihan ve Meseri, Recı, Çakıroğlu, Funda Pınar. “Okul Çağı Çocukluk Döneminde Beslenme Eğitimi.” *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi* 2, (2018): 1-10. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbid/issue/41277/463269>.
- Başer, Fatma, “Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı.” *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 8, (2004): 1-10. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/115743>.
- Dam, Hasan, “Değerler Eğitiminde İzciliğin Önemi ve Eğitsel Değeri Üzerine Nitel bir Araştırma.” *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 20, 2 (2020): 727-754. <https://doi.org/10.33415/daad.760422>.
- Deleş, Bayram ve Kaytez, Nazan. “Çocuk Gelişiminde Müziğin Yeri ve Önemi.” *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, (ASEAD)* 7, 10 (2020): 133-142. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/57514/802257>.
- Dever, Ayhan ve İslam, Ahmet. “Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Kültüründe Spor Algısı.” *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi* 4, 5 (2015): 46-61. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mjss/issue/40500/485185>.
- Ercan, Duygu ve Harmankaya, Hatice. “5-10 yaş Çocuk Tüketicilerinin Giysi tercihleri ve Giysi Satın Alma Durumlarına Etki Eden Faktörler.” *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi* 8, 4 (2019): 2672-2690. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/itobiad/issue/49747/560242>.
- İşsever, Onur, Akçay Didişen, Nurdan ve Yılmaz, Hatice Bal. “Çocuk Bakımında Önemli Bir Konu: Güvenli Uyku ve Uyku Eğitimi.” *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 6, 2 (2021): 157-161. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ikcusbfd/issue/62599/871781>.
- Karataş, Âdem ve Kınalıoğlu, İsmail Hakkı. “Köy Okullarında Çalışan Köy Öğretmenlerinin Sorunları.” *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler*

- Dergisi*, (Eylül 2018): 207-220. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usaksosbil/issue/40289/480910>.
- Kurt, Esmâ ve Örün Emel. “Yeme Bozukluğu Olan Çocuğa Yaklaşım.” *The Journal Of Current Pediatrics*, 14 (2016): 129-135. <http://dx.doi.org/10.5222/terh.2020.23590>.
- Oğuz, Vuslat ve Aysel Köksal Akyol. “Çocuk Eğitiminde Montessori Yaklaşımı.” *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15, 1 (2006): 243-256. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4373/59868>.
- Özbal, Nurcan ve Aydoğan, İsmail. “Eğitimde Estetiğin Gerekliliği ve Oluşumu Üzerine Bir İnceleme.” *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 7, 2 (Temmuz 1917): 250-259. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kusbd/issue/30549/318598>.
- Türkmen, Kadir, “Denizli’de Erken Cumhuriyet İdeolojisinin Temel Taşları: Köy Mektepleri.” *CTAD* 18, 35 (Bahar 2022): 355-393. https://ctad.hacettepe.edu.tr/18_35/12.pdf.
- Yılmaz, Ali, “Tarihsel Gelişim Bağlamında Köy Enstitüleri, (1940-1954).” *Asya Studies* 7, 24 (Summer 2023): 339-352. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asya/issue/78819/1274308>.
- Yücel, Serhan, “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Köy Yatı Mektepleri.” *History Studies, Cumhuriyetin 100. Yılı Özel Sayısı*, (Ekim 1923): 293-313. <https://doi.org/10.9737/historystudies.1358682>.

EKLER

EK I: Malik ve Öğrencisinin Resim Sergisinden Eski Ankara ve Yeni Ankara;
Ülkü Dergisi, Haziran 1934, 298.

EK II: Gazi Terbiye Enstitüsünün Resim İş Sergisinden Bir Kadın Portresi;
Ülkü Dergisi, Haziran 1934, 300.

EK III: Halk Evlerinin Eğitimle İlgili Şubelerinden Biri Olan Kitapsaray ve Yayın Şubesi'nin Komitesi; Karacadağ, 20 Şubat 1939, 6.

baş vuran fakir hastaları muayene ve tedavi ettirmiştir.

Halk dershaneleri ve kursları şubesi

Başkan : Belediye reisi Şeref Uluğ, Üyeler : Lise Fransızca öğretmeni Lâtil gıyraz, Lise fizik öğretmeni Vahit kutal, Sami Doktoroğlu, Tecmen Celâl Ay-yıldız.

Çalışmaları

Bu komite Fransızca ve İngilizce kursları açmış. Lisan derslerinden ikmala kalan talebelerin bil-

Ayrıca Ziya gök alp ve süleyman nazif ilk okullarında bu komitenin açtığı gece halk ders-hanelerine 200 vatandaş devam etmekte ve hayat bilgilerini artırmakta okuyup yazma öğren-mektedirler.

Tilale ve çınar köylerindeki birer okuma odası açmış bu odaların tütünü ihtiyaçlarını temin etmiş. Devam eden 60 köylü çocuğuna kitap ve ders malzemesi vermiş. Karakilise ve mermer köylerindeki birer okuma odası açmak üzeredir.

Kitapsaray ve yayın komitesi

gilerini artırmış. Ayrıca lisans meraklıları için açılan Fransızca şubesine 20 erkek, 10 kız olmak üzere 30, İngilizce şubesine 15 erkek 5 kız olmak üzere 20 talebe devam etmektedir.

Kitapsaray ve yayın şubesi

Başkan : İlk okul başöğretmeni Faik isanoç, Üyeler : Lise coğrafya öğretmeni Seyfi alpan, İlk

Extended Abstract

The Ottoman Empire started to lose ground continuously from the Eighteenth Century onwards, and all its institutions weakened. The breakthroughs made with the Tanzimat and Islahat edicts could not save the Ottoman Empire from destruction. Western states used the minorities within the Ottoman Empire as an excuse and interfered in the internal affairs of the state. Ottoman intellectuals, on the other hand, tried to save the state from destruction with the societies they established. Turkish Hearths were at the forefront of these associations. The Turkish Hearths established in various parts of Anatolia were closed down after a while, and the community centers opened in their place were seen as the continuation of the Turkish Hearths. Community Centers were opened on 19 February 1932, and their number increased on 24 June 1932. On 19 February 1932, Community Centers were opened in Afyon, Ankara, Aydın, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya Malatya, and Samsun. The Community Centers that could not be opened in February were inaugurated on 24 June 1932 in Antalya, Bilecik, Edirne, Gaziantep, Giresun, Silifke, Kastamonu, Kayseri Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Ordu, Rize, Sinop, Şebinkarahisar, Tekirdağ, Trabzon, Van, Yozgat, and Zonguldak. Founded to move society forward in every field and ensure development, community centers have various branches. These branches are: 1. Language, literature, and history; 2. fine arts; 3. representation; 4. sports; 5. social aid; 6. public classrooms and courses; 7. library and publication; 8. peasantry; 9. museum and exhibition. Each of these branches contributed to the progress and development of society in their respective fields. 478 community centers and 4322 community rooms were opened between 1932 and 1957. Community centers opened in different regions of Anatolia tried to make their voices heard through press organs.

This study aims to evaluate the education articles in the journals published by community centers in different regions of Anatolia. Attention was paid to the diversity of the regions where the journals were located. Although the journals were published by community centers in different regions, education was included in all of them to a significant extent. The document analysis method was used in the study. The findings obtained by the document analysis method were evaluated by content analysis. In this context,

the articles on education in Uludağ Journal published by Bursa Community Center, Karacadağ Journal published by Diyarbakır Community Center, and Ülkü Journal published by Ankara Community Center were analyzed under three headings. These titles are as follows: articles on child education and teachers, articles on education in villages and primary schools, and articles on physical education.

When we look at the articles on child education and teachers, Haydar Tolun's articles published in Uludağ journal draw attention. These articles are 'İki Büyük Pedagog', 'Üç Büyük Pedagog', and '*Estetik Terbiye Hakkında*'. The importance of music and visuality in education is mentioned in these articles. 'Çocuklarımızı nasıl yetiştirelim?' by Ahmet Boysan, one of the writers of Uludağ journal, discusses the importance of eating, sleeping, and resting in child education and the role of school and family in the success of the child are mentioned in these articles. Ömer Öner, one of the writers of Karacadağ journal, emphasized the cooperation between school and home in his article titled 'School and Home'. Again in Ömer Öner's article titled '*Okul ve Himaye Heyetleri*', it was explained that touching the lives of thousands of children through these committees carried the society forward.

When we look at the articles on village teachers and primary schools in Uludağ, Karacadağ, and Ülkü journals, the importance of teachers in society is mentioned in M. Gülbahar's article '*Saadet ve Öğretmen*' in Uludağ journal. In Ülkü journal, Sabri Gültekin's article titled '*Melez Terbiye*' emphasized the difficulty of being a teacher in villages and stated that teachers were individuals who carried society forward. In İsmail Hakkı Tonguç's article '*Köy Eğitim Meselesi*', he stated that mothers had a great role in child education and wrote his thoughts in the following words. '*The mother is primarily responsible for the care and upbringing of village children. Especially when their husbands were sent off to the military, the woman alone endured all the problems and raised her child through hell and high water. The vocabulary of the child can be narrow because the woman has to deal with many jobs together with her child. Villages could not show much development before the republic. The republican administration, which knew the village, was based on the development of the villages. The people of the villages have difficulty in meeting even their food and drink needs, let alone educating their children.*' In the article 'Öğretmen' by Nedim Güntel in Uludağ journal, the definition of a teacher was made and it was stated that teachers should have a respected place in society. In the article '*Bahtiyar Bir Öğretmen Jübilesi*' in Uludağ journal, Hilmi Tüzmen, one of the teachers who deserved to be respected, was mentioned and he was called a hero.

In Hıfzırrahman Raşid Öymen's article '*Köy İçin Yüksek Halk Okulları*', it is mentioned that the opening of these schools will close the education gap between school and military age. It was stated that these

schools would be more beneficial than the Community Centers and Millet Mektepleri. In the same manner, Hilmi A. Malik's article '*Köy Mektepleri*' in the Ülkü Journal emphasized the need to contribute to education in villages. In M. Katharine M. Cook's article 'Village Schools' in Mexico in Ülkü, these schools were compared to the village schools in Türkiye. In Hasan Ali Yücel's article titled '*Fransa'da İlköğretimin Tarihçesi*', the education system in France is mentioned, and it is emphasized that the education system in France was poor in the 1800s.

Among the articles on physical education in Uludağ, Karacadağ and Ülkü journals, Ali Boysan's article titled 'Çocuklarımızı Nasıl Yetiştirelim?' emphasizes the importance of sports and movement for physical health. In the article titled '*Beden Terbiyesi ve Gençlik Meseleleri*' by Nüzhet Abbas in Ülkü journal, the importance of camping sports in the defense of the country was mentioned. It was also stated that camping should be included in school curricula. Again, in Nüzhet Abbas's article titled '*Halkevlerimiz ve Memleket Sporu*' and in the article titled '*Beden Eğitimi*', the importance of gymnastics was emphasized and the necessity for the development of swimming, tennis and basketball in the society was mentioned. The article also explains how physical education is organized in foreign countries. In the article titled 'İki Büyük Pedagog' written by Haydar Tolun in Uludağ Journal, Amoros Madritte, one of the important defenders of the physical education system, is mentioned. This system aimed to train military athletes or athlete soldiers. In Kamil Kepecioğlu's article titled '*Türklerde Spor*' in Uludağ journal, it is mentioned that sports have been important for Turks since ancient times. When the articles on education in Uludağ, published by the Bursa Community Center, Karacadağ, published by the Diyarbakır Community Center, and Ülkü, published by the Ankara Community Center, are analyzed, it is determined that education has an important place in the journals and contributes to the history of education.